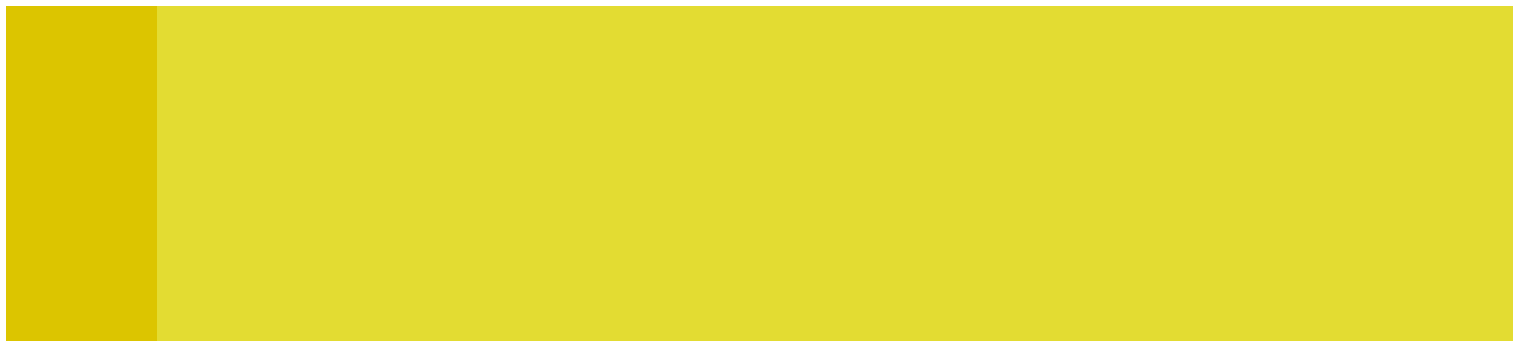

Erhvervsklasser

Inspiration til at starte en erhvervsklasse

Indhold

Hvorfor erhvervsklasse i vores kommune?	4
Hvordan kommer vi i gang?	7
Hvad skal vi være opmærksomme på undervejs?	9
Cases som inspiration til erhvervsklasser	10
Oversigt over forsøg med erhvervsklasser	12

Forord

Mange skoler og kommuner har gennemført forsøg med erhvervsklasser. Erfaringerne viser, at erhvervsklasser kan være en god løsning, hvis I mangler et tilbud til skoletrætte elever, som er interesseret i at arbejde mere praktisk med fagene, som kan høste gavn af praktik i lokale virksomheder, og som I ønsker at hjælpe videre i en erhvervsuddannelse.

Dette hæfte er skrevet til skolechefer, skoleledere og konsulenter i forvaltningen og giver gode råd til, hvad I skal overveje, når I vil starte en erhvervsklasse. Hæftet indeholder bud på, hvad der skal til, for at en erhvervsklasse i jeres kommune kan blive et godt tilbud til gavn for målgruppen.

Hæftet er udarbejdet af Danmarks Evalueringsinstitut (EVA) for Ministeriet for Børn og Undervisning og er baseret på en evaluering, der er gennemført i 2010-2011 af 33 forsøg med erhvervsklasser.

Forsøgene er gennemført som en del af projekt Skoleudvikling (2009-2011), der fokuserer på indsatser for fagligt svage og udsatte elever i folkeskolen, så de får bedre mulighed for at gennemføre en ungdomsuddannelse.

Projektet er finansieret af Globaliseringspuljen, Satspuljen og Ministeriet for Børn og Undervisning og administreres af Uddannelsesstyrelsen. Hvis I har behov for mere viden om erhvervsklasser, kan I finde den på projekt Skoleudviklings hjemmeside på

www.uvm.skoleudvikling.dk

En særlig tak til de erhvervsklasser, der indgår i evalueringen, og som har bidraget med gode eksempler fra hverdagen i erhvervsklasserne.

God læselyst.

Hvorfor erhvervsklasse i vores kommune?

Der kan være flere gode grunde til at etablere en erhvervsklasse. I kan have behov for at skabe en god overgang fra folkeskolen til erhvervsuddannelserne. Eller for at skabe et trygt og overskueligt læringsmiljø for elever, der ikke fungerer i de eksisterende rammer i folkeskolen, og som har brug for at arbejde mere praktisk med fagene.

HVAD ER EN ERHVERVSKLASSE?

Baggrund

Målet om at 95 % af en ungdomsårgang i 2015 skal gennemføre en ungdomsuddannelse, er endnu ikke nået. I dag får 84 % af en ungdomsårgang en ungdomsuddannelse, og der er derfor stadig behov for særlige indsatser, der kan få flere elever videre i uddannelsessystemet. Erhvervsklasser er et af de tilbud, som kan få flere unge mennesker til at gennemføre en ungdomsuddannelse.

En erhvervsklasse er et tilbud for elever på 8.-10. klassetrin. Typisk tages eleverne ud af deres almindelige klasse for at gå et helt skoleår i en erhvervsklasse. Her modtager de undervisning, der vægter en kombination af teori og praksis, og hvor der er flere lærere til færre elever end normalt i folkeskolen.

Ofte har eleverne en reduceret fagrække med vægt på kernefagene kombineret med værkstedsundervisning og praktikforløb. Flere erhvervsklasser samarbejder med erhvervsskoler om blandt andet værkstedsundervisning.

Erhvervsklasser er typisk placeret på en folkeskole, et 10. klassecenter eller en ungdomsskole. Der findes ikke én definition på erhvervsklasser, da erhvervsklasser kan tilrettelægges forskelligt ud fra den elevgruppe, I vælger. Nogle kommuner har fx erhvervsklassetilbud, der kun varer 12 uger.

Gode erfaringer med forsøg med erhvervsklasser

Resultater fra evalueringen

Evalueringen af forsøg med erhvervsklasser konkluderer at lærere og elever oplever, at eleverne får et positivt udbytte af erhvervsklasserne. Særligt i dansk og matematik oplever mange elever, at de er blevet styrket. Erhvervsklasserne gør brug af muligheden for en reduceret fagrække, og det oplever både lærere og elever i stor udstrækning som en fordel.

“En af grundene til, at jeg kom hened, er, at jeg ikke kan klare så mange fag inde i mit hoved.”

Elev i erhvervsklasse

ELEVERNE FÅR BÅDE ET SOCIALT OG ET FAGLIGT UDBYTTE

- 85 % af eleverne vurderer, at erhvervsklassen har gjort dem gladere eller lidt gladere for at gå i skole
- 69 % af eleverne vurderer, at de har lært mere af at gå i erhvervsklassen, end de gjorde i deres tidligere klasse, og 68 % at de har været gladere for at gå i erhvervsklassen end i deres tidligere klasse.

Evalueringen konkluderer også, at erhvervsklasserne styrker elevernes trivsel og motivation for at tage en ungdomsuddannelse.

GOD TID OG GODE LÆRERE GIVER POSITIVT UDBYTTE

Elevernes besvarelser viser, at især tre faktorer har betydning for deres læring og trivsel i erhvervsklasserne:

- Relationen mellem lærere og elever
- Øget fokus på kernefag gennem en reduceret fagrække
- En sjov, praktisk og rummelig undervisning.

Eleverne oplever, at der er god tid til at arbejde med fagene. De fremhæver, at undervisningen foregår i et roligt tempo, som er tilpasset deres særlige faglige udfordringer og forudsætninger. Evalueringen viser, at det ofte lykkes at skabe relationer mellem lærere og elever, som er præget af tålmodighed, åbenhed og respekt. Dette suppleres flere steder med tæt opfølgning på den enkelte elevs læring og trivsel samt klare regler om fravær. Flere erhvervsklasser ansætter mentorer, som hjælper eleverne i hverdagen og i forhold til deres praktikforløb.

“Han er en god lærer. Han er den bedste, jeg har haft. Han tager det stille og roligt, men kan godt være alvorlig og sige, at man skal komme til tiden. ... Han er seriøs, men han tager det på en anden måde.”

Elev i erhvervsklasse

Praktik er meget vigtig

Praktikken er en vigtig grund til, at mange elever vælger at starte i en erhvervsklasse. Og det fremgår af evalueringen, at mange elever kan bruge deres erfaringer fra praktikken efterfølgende. En meget stor del af de elever, der efter erhvervsklassen er startet på en ungdomsuddannelse, vurderer, at de har kunnet bruge deres erfaringer med praktik på en arbejdsplads i deres ungdomsuddannelse.

Evalueringen konkluderer, at praktikken bidrager positivt til elevernes udbytte af erhvervsklasserne. Eleverne får mulighed for at prøve sig selv af i en praktisk arbejdssammenhæng, og det har positive konsekvenser både for deres afklaring i forhold til fremtidigt arbejde og uddannelse, og for deres motivation for deltagelse i den øvrige undervisning.

Praktikken bidrager til elevernes læring på mindst tre forskellige måder:

- For det første når eleverne ser en sammenhæng mellem det, de skal lære i undervisningen, og det, de skal bruge i praktikken.
- For det andet giver praktikken nogle elever en ny rolle og ny selvtillid.
- For det tredje bidrager praktikken til at skabe en rytme i elevernes hverdagsliv. Eleverne træner fx stabilitet i forhold til mødetid.

FORSKELLIGE FORMÅL MED ERHVERVSKLASSENE

Erhvervsklasserne har forskellige formål. I nogle kommuner er erhvervsklasserne primært et fagligt skub for svage elever. I andre kommuner er der i høj grad fokus på at give eleverne en sundere hverdag eller på at skabe en god overgang til erhvervsuddannelserne.

Lad jer inspirere af de fire overordnede typer af formål, som naturligvis kan kombineres:

Type 1: Erhvervsklassen, der giver en frisk start i nye rammer

Denne type henvender sig til elever, der ikke trives i folkeskolen – ofte fordi de kommer dårligt ud af det med lærere og klassekammerater. Denne type lægger vægt på, at lærerne har en anden tilgang til eleverne med fokus på løbende social og faglig støtte og ved at læreren har en anderledes baggrund fx som håndværker. Lærerne kan blive rollemodeller for eleverne, så eleverne får et nyt syn på voksne mennesker som nogle, der kan hjælpe, og som har respekt for den unge.

Type 2: Erhvervsklassen, der giver et fagligt skub for ikke-boglige

Denne type erhvervsklasse rummer elever, som grænser til at skulle have specialundervisning, men som hjælpes ved, at undervisningen foregår med et praktisk islæt. Erhvervsklassen motiverer eleverne til videre uddannelse ved at vise en sammenhæng mellem det, eleverne skal lære – eksempelvis om rumfang i matematik – og det lærtes praktiske funktion – eksempelvis at kunne regne ud, hvor meget materiale, der skal anvendes til at konstruere noget som murer eller tømrer. Disse erhvervsklasser har typisk et tæt samarbejde med erhvervslivet, hvor eleverne får mulighed for at prøve det af, de har lært i praksis.

Type 3: Erhvervsklassen, der giver hjælp til sunde rutiner i hverdagen

Denne type hjælper socialt udsatte elever til at få sunde rutiner i hverdagen. Det handler fx om at tilbyde eleverne støtte til at komme op om morgenen, møde til tiden, indtage sunde måltider i løbet af dagen og få sunde fritidsinteresser. De elever, der går i denne type erhvervsklasse, kan være på forskelligt fagligt niveau, men fælles for dem er behovet for at få gode rutiner i hverdagen, hvis de senere skal kunne gennemføre en uddannelse og fastholdes på arbejdsmarkedet.

Type 4: Erhvervsklassen, der giver en mere tryk start på erhvervsuddannelsen

Denne type henvender sig ofte til normalt begavede eller måske ligefrem stærke elever i folkeskolen, der efter 9. klasse har brug for et særligt 10. klasseforløb, der giver en god overgang til en erhvervsuddannelse. De kan i denne type erhvervsklasse fx starte på en erhvervsuddannelse samtidig med at de får undervisning i en reduceret fagrække på 10. klasseniveau. Det kan fx ske i en 20/20-model, hvor eleven får undervisning 20 uger på 10. klasseniveau og 20 uger på en erhvervsuddannelse.

Hvordan kommer vi i gang?

Når I etablerer en erhvervsklasse i jeres kommune eller på jeres skole, er der mange ting at overveje. Nedenfor ser I en liste over punkter, der kan indgå i jeres overvejelser, og en række spørgsmål, som det kan være en god idé at tage stilling til, før erhvervsklassen igangsættes.

Erhvervsklassens særlige profil og målgruppe

Det er vigtigt at overveje, hvem jeres erhvervsklasse skal målrettes, og hvilke snitflader, der er til andre tilbud i jeres kommune. Er jeres målgruppe fx skoletrætte og umotiverede elever, der fagligt set godt kan gennemføre en 9. klasses afgangsprøve med et positivt resultat? Så er det ikke nødvendigvis en reduktion af fagrækken, men måske andre virkemidler, der skal benyttes. Er målgruppen elever med interesse for særlige erhverv eller fag, kan undervisningen drejes i den retning. Er målgruppen elever, der er svære at fastholde på en almindelig folkeskole på grund af sociale og personlige problemer? Så er det måske en mentorstøtte, der skal skrues op for.

TIP: Husk klar målgruppedefinition og at indrette erhvervsklassens rammer og indhold efter målgruppen.

Særlige undervisningselementer i erhvervsklassen

En erhvervsklasse indebærer alternative undervisningsformer og et samarbejde med virksomheder eller erhvervsuddannelser. Det er vigtigt at afklare, om erhvervsklassen skal indeholde værkstedsundervisning, praktik i virksomheder, undervisning på ungdomsuddannelser, mulighed for mentorstøtte, og hvordan de forskellige

undervisningselementer skal vægtes og fungere i praksis. Det er vigtigt at skabe en undervisning, hvor fagene – fx dansk og matematik – kobles til elevernes praktiske interesser og erfaringer. Fx ved at vise, hvordan matematikken bruges som tømmer, eller ved at bygge videre på elevernes egne oplevelser af vigtigheden af at kunne regne og læse, når man fx er i praktik i et supermarked.

TIP: Fokusér på at udvikle den kombination af værkstedsundervisning, undervisning i fagene, praktikforløb og introduktion til ungdomsuddannelser, der er rigtig for elevgruppen.

Lærerkompetencer

Lærere med gode faglige forudsætninger for praktisk arbejde og interesse for den særlige elevgruppe er afgørende for erhvervsklassernes resultater. Overvej derfor, hvilke lærere, der skal undervise i klassen, og om det er nødvendigt med kompetenceudvikling af lærerne for at kunne møde elevgruppen bedst muligt.

TIP: Anvend gerne undervisere med en alternativ baggrund, fx med en håndværkeruddannelse.

Inddragelse af samarbejdsparter

Det er vigtigt allerede i opstarten af projektet at indgå aftaler med samarbejdsparter. Overvej først, om der er eksisterende samarbejder og netværk, som erhvervsklassen kan høste gavn af, og dernæst, hvilke roller de forskellige parter skal spille i etableringen af erhvervsklassen, og hvilke i den daglige drift.

Samarbejdet kan fx etableres mellem følgende parter:

- Folkeskoler, ungdomsskoler og/eller 10. klassecentre
- Ungdomsuddannelser
- UU-centre
- Praktikvirksomheder
- Brancheorganisationer
- Kommunal forvaltning
- Elevernes forældre.

Det er vigtigt at sikre ejerskab til forsøget på de involverede skoler: Overvej derfor, hvordan de forskellige samarbejdspartnere kan involveres tidligt og få reel indflydelse.

TIP: Tidlig involvering kan sikre ejerskab og forventningsafstemning blandt alle involverede parter.

Fysiske rammer og placering af erhvervsklassen

Overvej, hvilke fysiske rammer, I har til rådighed, og hvordan disse bedst kommer til at støtte op om elevernes læring og giver erhvervsklassen en særlig identitet. Kan I gøre noget ved de fysiske rammer, så de udgør et alternativt miljø til det, eleverne kender fra folkeskolen? Overvej fx fordele og ulemper ved, at erhvervsklassen placeres på en folkeskole, ungdomsskole eller helt for sig selv. Dette spørgsmål er igen afhængig af elevgruppen og formålet med erhvervsklassen.

Det er også vigtigt at overveje indretningen af lokalerne, og hvilke undervisningsmaterialer, I skal anskaffe. Skal eleverne fx have arbejdstøj, sikkerhedssko eller lignende?

TIP: Vælg fysiske rammer, som signalerer, at erhvervsklassen ikke er det samme som resten af folkeskolen.

Særlige udgifter

Det varierer, hvor mange ekstra ressourcer, det kræver at etablere en erhvervsklasse. Men særligt udgifter til ekstra lærerkræfter kan være en ekstra udgiftspost. Ekstra lærerkræfter er dog centrale for erhvervsklassernes succes, fordi de muliggør differentieret undervisning, mentorstøtte og tæt samarbejde med ungdomsuddannelser og praktiksteder.

TJEK LOVGIVNINGEN

Vær opmærksom på den gældende lovgivning inden oprettelsen af erhvervsklassen. Det er vigtigt, at I orienterer jer i både folkeskoleloven og vejledningsloven, og ungdomsskoleloven er også i nogle tilfælde relevant.

Hvad skal vi være opmærksomme på undervejs?

Når jeres erhvervsklasse er godt i gang, er der stadig grund til at være opmærksom på elevernes udbytte. Og også på hvordan samspillet mellem de forskellige undervisningselementer bidrager til elevernes læring. Sæt tid af til løbende at drøfte, hvordan det går med erhvervsklassen. Og overvej, hvad der skal til, for at I får succes med at få eleverne videre i ungdomsuddannelserne på en god måde.

Løbende fokus på sammenhænge mellem praktik og den øvrige undervisning

Det er vigtigt at fokusere på, hvordan I skaber sammenhæng mellem de forskellige elementer i undervisningen. Det kan fx handle om, hvordan elevernes praktikerfaringer inddrages i den øvrige undervisning. Eller om at den faglige undervisning med fordel kan tage udgangspunkt i praktiske eksempler fra værkstedsundervisningen eller praktikken. For nogen elever giver praktikken mulighed for ny selvtillid og motivation, som man kan bygge videre på i undervisningen. En lærer siger fx:

“Praktikken er med til at give dem en selvtillid, der gør det lettere at holde ud, at de er dårlige til noget andet.”

Der er altså en sammenhæng mellem elevernes erfaringer i praktikken og deres motivation for at arbejde med fagene.

Løbende fokus på at støtte eleverne i praktikken

Praktikken er et afgørende element i mange erhvervsklasser. Det er derfor vigtigt at skabe rammer omkring praktikken, som sikrer, at eleverne får et positivt udbytte. Spørg jer selv og hinanden, om I har tilstrækkelig kontakt til elever og praktiksteder, og om hvordan I støtter op om elevernes læring i praktikforløbene. Det samme gælder, hvis eleverne modtager undervisning på fx en ungdomsuddannelse.

I nogle erhvervsklasser har en mentor eller en lærer en løbende dialog med virksomhederne om elevernes praktik. Mentoren besøger eleverne i praktikken efter behov. For nogle elever er det et par gange om ugen og for andre et par gange om måneden.

Løbende fokus på elevernes motivation og afklaring

Det er også vigtigt med et fokus på afklaring af elevernes uddannelsesønsker og på at stimulere deres motivation for fortsat uddannelse. Overvej derfor, hvordan I sikrer, at I opdager og understøtter elevernes motivation for og idéer til fremtidig uddannelse og erhverv. For nogle elever er det i praktikken, at de bliver afklaret om deres fremtidsplaner.

Cases som inspiration til erhvervsklasser

Når I etablerer en erhvervsklasse, kan det være en god idé at søge inspiration i andre kommuner. Erhvervsklasserne kombinerer undervisningselementer forskelligt, og målgruppen defineres heller ikke på samme måde. Nogle steder er erhvervsklasserne primært målrettet eleverne i 8. og 9. klasse på de lokale folkeskoler, og andre steder er erhvervsklassen et tilbud om 10. klasse med stor vægt på virksomhedspraktik. Her kan I læse to eksempler på, hvordan en erhvervsklasse konkret kan fungere.

CASE ODENSE

En erhvervsklasse med et tæt samarbejde med brancheorganisationer

I Odense Kommune blev erhvervsklasseforsøget Erhvervslivets 10. skoleår etableret, dels fordi brancheorganisationerne havde vanskeligt ved at rekruttere lærlinge, og dels fordi man på Korsløkke Ungdomsskole var opmærksom på en gruppe af elever, der faldt fra på teknisk skole. Enten fordi de ikke var afklarede om, hvad de ville, fordi de havde svært ved at finde en læreplads, eller fordi de havde sociale problemer. Odense Kommune gik med i projektet, og projektet har udviklet sig til en del af kommunens ungestrategi.

Erhvervsklassen er dermed oprettet i et tæt samarbejde mellem Korsløkke Ungdomsskole og brancheorganisationerne inden for i første omgang bygge- og anlægsområdet og senere servicefagene.

Samarbejdet med brancheorganisationerne giver nemmere adgang til praktikpladser inden for branchen, og desuden betyder det, at eleverne får andre vilkår end ved sædvanlig praktik, herunder løn og mulighed for at bruge værktøj og maskiner på niveau med lærlinge. Begge dele er for mange elever en stor motivationsfaktor. Aftalen om løn giver til gengæld arbejdsgiverne mulighed for at stille flere krav til eleverne og for at kunne afskedige dem om nødvendigt. Ledelsen af Erhvervslivets 10. skoleår fremhæver, at styrken ved projektet er samarbejdet med brancheorganisationerne: Det er "alfa og omega", udtaler ledelsen.

Praktikken fylder meget i forløbet - typisk tre dage om ugen igennem hele året, mens to dage om ugen foregår som undervisningsdage på ungdomsskolen.

En repræsentant fra en virksomhed, der har haft elever fra Erhvervslivets 10. skoleår i praktik, fortæller, at praktikken er væsentlig i forhold til at få sat struktur på elevernes hverdag. Eleverne lærer, at det forventes af dem, at de møder til tiden og varetager konkrete opgaver. Hvis eleverne samtidig får opgaver, de finder

interessante, begynder de at føle et stort ansvar for arbejdet. Og netop dette ansvar viser sig ofte at være motiverende for eleverne.

En anden fordel ved at have eleverne i praktik er, ifølge repræsentanten fra virksomheden, at eleverne kommer til at indgå i kollegafællesskabet på lige fod med de øvrige medarbejdere. Eleverne er til stede på arbejdspladsen hele arbejdsdage i stedet for blot et par timer om eftermiddagen eller i weekenden, som de medarbejdere, der har arbejdet som et fritidsjob. I den daglige undervisning i erhvervsklassen inddrages praktikken gennem bl.a. fagforeningsrepræsentanter, der kommer og fortæller om pligter og rettigheder på arbejdspladserne. På denne måde får eleverne et endnu bedre indblik i de valg, de skal træffe, inden de går videre i valg af ungdomsuddannelse.

CASE NÆSTVED

En erhvervsklasse i 8. og 9.klasse på en folkeskole

I Erhvervsklassen Fønix på Fuglebjerg Skole i Næstved Kommune går elever fra skolens egne 8. og 9. klasser. Man ønsker at fastholde eleverne i deres lokale miljø, men samtidig give dem et andet undervisningstilbud. Elevernes forløb i erhvervsklassen varer 12 uger og består af følgende elementer:

- Undervisning i dansk, matematik, engelsk, historie/samfundsfag, fysik/kemi og værkstedsfag
- 3-4 ugers praktik på en ungdomsuddannelse (tre dage om ugen)
- 3-4 ugers praktik i en privat eller kommunal virksomhed (fire dage om ugen).

I de perioder, hvor undervisningen foregår i erhvervsklassen, er skoledagen opbygget med fire timers almindelig undervisning efterfulgt af projekttimer, hvor elever og lærere eksempelvis sammen sætter den bygning i stand, som erhvervsklassen er placeret i. Eleverne tages ud af stamklasserne i den periode, hvor de går i erhvervsklassen, og vender derefter tilbage.

Det er lærerne i de enkelte klasser, der er med til at udpege de elever, der kan tænkes at have gavn af at gå i Erhvervsklassen Fønix. Udvælgelsen af elever sker

dermed løbende. Læreren i erhvervsklassen varetager en funktion som mentor for eleverne og følger dem tæt både fagligt og socialt. Der er også en høj grad af samarbejde med forældrene, især med henblik på at forebygge fravær.

Der er etableret et tæt samarbejde med ungdomsuddannelserne omkring elevernes 3-4 ugers praktikforløb. Dette samarbejde varetages i praksis af erhvervsklasselæreren, som også tager med eleverne ud på ungdomsuddannelserne og følger undervisningen, hvis der er behov for det. Eleverne følger de eksisterende hold, fx for hg-elever på handelsskolen, og har derudover forskellige projekter, som passer til deres faglige niveau. Fx om hvordan man indretter en butik eller markedsfører den. Set fra handelsskolens perspektiv har det været et godt forløb. Samarbejdet med erhvervsklassen vurderes positivt og falder inden for et allerede veludviklet samarbejde i kommunen. Erhvervsklassen vurderes at være et godt tilbud for elever, der har behov for at se en sammenhæng mellem den faglige undervisning og praksis:

”Jeg har en tykerto på, at, når du forstår sammenhængen mellem det, du skal lære, og det, du skal i praksis, så rykker det. Når eleverne ser perspektiverne, forstår de meningen. Det er vigtigt med et kendskab til brancheområdet for at være motiveret for at lære i skolen.”

Samarbejdet om erhvervsklassen medfører også, at fordomme mellem parterne afkræftes, og at der bliver spændt et godt sikkerhedsnet ud under eleverne.

Oversigt over forsøg med erhvervsklasser

OVERSIGT	
Albertslund	Det 10. Element
Ballerup	Ungdomsskolen
Bornholm	Rønneskolen
Favrskov	Haldum-Hinnerup Skolen
Fredericia	Bakkeskolen, Skjoldborgvejens Skole, Treldevejens Skole
Faaborg-Midtfyn	Ungdomsskolen
Guldborgsund	Guldborgsund Kommunale Ungdomsskole
Holbæk	Holbæk Ungdomsskole
Hørsholm	Vallerødskolen
Ishøj	Strandgårdsskolen
København	Kildevældsskolen og Kirsebærhavens Skole
København	København Kommunes Ungdomsskole og Københavns Tekniske Skole
Middelfart	Ungdomsskolen
Morsø	Dueholmskolen, Øster Jølby Skole og Hvidbjerg Skole
Næstved	Fuglebjerg Skole og Korsildeskolen
Odense	Ungdomsskolen
Odsherred	Nordvestsjællandss Produktionsskole, Odsherred Ungdomsskole m.fl.
Ringsted	Ringsted Ungdomsskole
Skive	TI'EREN og Ungdomsskolen Skive
Tønder	Ungdomsskolen
Vejle	Egtved Skole
Viborg	Viborgs Ungdomsskole 10CV
Aalborg	Skoleområdet Sydøst
Aarhus	Center-10

DANMARKS
EVALUERINGSINSTITUT

Østbanegade 55, 3.
2100 København Ø

T 35 55 01 01
F 35 55 10 11

E eva@eva.dk
H www.eva.dk

Danmarks Evalueringsinstitut udforsker og udvikler kvaliteten af dagtilbud for børn, skoler og uddannelser. Vi leverer viden der bruges på alle niveauer – fra institutioner og skoler til kommuner og ministerier.

Læs mere om EVA på vores hjemmeside, www.eva.dk.
Her kan du også downloade alle EVA's udgivelser
– trykte eksemplarer kan bestilles via en boghandler.

Erhvervsklasser
© 2011 Danmarks Evalueringsinstitut

Foto
Ulrik Samsøe Figen

Eftertryk med kildeangivelse er tilladt

ISBN: (www) 978-87-7958-645-1